

JUSTIITSMINISTEERIUM

Vägivalla ennetamise strateegia rakendusplaani 2015-2020 koostamine

Justiitsministeerium, kriminaalpoliitika osakond

29.10.2014

Millest räägime?

- Strateegia ja selle rakendusplaani koostamise edasine ajakava
- Strateegia üldeesmärk ja visioon
- Meetmed
- Rakendusplaani tegevused
 - Tegevuse sisu
 - Vastutaja
 - Tähtaeg

Strateegia üldeesmärk

- Strateegia üldeesmärk on ennetada vägivalda.
- Pöörates rõhku ennetusele tahame saavutada olukorda, kus meil aastaks 2020 on vähem raskete tagajärgedega vägivallajuhtumeid ja vähem ohvreid.
- Valik hindamisindikaatoreid:
 - Vägivallatolerants
 - Vägivaldsesse situatsiooni sekkumise vajalikuks pidamine
 - Spetsialistide hoiakud
 - Vägivalla ohvrikslangemise tase uuringute põhjal
 - Ohvrite teadlikkus erinevatest abi saamise võimalustest
 - Ohvrite tagasiside ja usaldus süsteemi vastu
 - Vägivalla toimepanijate retsidiivsus

Strateegia visioon

- Ühiskonnas on vähem sallivust vägivalla suhtes.
- Inimestel on parem arusaam vägivallast, selle olemusest, põhjustest ja tagajärgedest ja vajadusest sellele reageerida.
- Lastel on paremad sotsiaalsed jt eluoskused, et vägivallast hoiduda.
- Spetsialistid on teadlikumad ja oskavad ohvreid ära tunda ja nendega tegeleda.
- Ohvrite turvalisus on tagatud ja nad on kaitstud.
- Ohvritele pakutavad teenused on kvaliteetsed, ohvrisõbralikud ja kättesaadavad.
- Vägivallatsejatele mõeldud programmid on kättesaadavad.

Meetmed

- Meede 1: Vägivaldala taunivate hoiakute kujundamine ja vägivallast teadlikkuse suurendamine
- Meede 2: Laste ja noorte teadlikkuse ja eluoskuste suurendamine
- Meede 3: Vägivallajuhtumite parem märkamine ja neile reageerimine
- Meede 4: Vägivallaohvrite kaitse ja abistamine
- Meede 5: Vägivalla toimepanijate kohtlemine
- Meede 6: Uuringud, statistika
- Meede 7: Strateegia elluviimine ja seire
- Arengukava toetavad meetmed teistes arengukavades

Meetme 1 tegevused

1.1. Teavituskampaniad

- 1.1.1. Naistevastasest vägivallast ja perevägivallast teadlikkuse tõstmise kampaania
 - 2015: 2 kampaaniat; JuM – Progressi raames; SoM: Norra toetuste raames
 - 2018 jätkukampaania
- 1.1.2. Seksuaalvägivallast teadlikkuse tõstmise kampaania
 - 2015-2016 algus: 2 kampaaniat; SoM – ESTL projekti raames.
 - 2019 jätkukampaania
- 1.1.3. Noortele suunatud teavituskampania sotsiaalmeedias vägivalla ohu märkamiseks
 - 2015: JuM, SiM, HTM

Meetme 1 tegevused, jätk

1.1. Teavituskampaniad

- 1.1.4. Laste seksuaalsest väärkohtlemisest teadlikkuse tõstmiseks kampania ellu viidud
2017: JuM+SoM
- 1.1.5. Inimkaubandusest teadlikkuse tõstmiseks kampania läbi viidud
2015, 2016: 3 teavitussuunda
2019: jätkukampania

Meetme 1 tegevused, jätk

1.2. Laiemale elanikkonnale suunatud vägivalla-alase info pakkumine

- 1.2.1. Vägivalla teemal vähemalt üks konverents aastas korraldatud
Iga-aastane: JuM, SiM, SoM
- 1.2.2. Seminaride sari ajakirjanikele vägivallajuhtumite meedias käsitlemiseks
2016, 2018, 2020 vastavalt VES teemale: JuM
- 1.2.3. Vägivalla teemalised erilehed meedias
2016-2018: JuM
- 1.2.4. PÖFFi laste õiguste programmis vägivalla ennetuse fookusega filmid näidatud
Iga-aastane: JuM
- 1.2.5. Vägivalla teemat käsitlevad veebilehed koostatud
JuM: KPO veebis teemalehed
SiM: PPA lehel nõuanded kannatanule jm info
SKA: ohvriabi info

Meetme 1 tegevused, jätk

1.2. Laiemale elanikkonnale suunatud vägivalla-alase info pakkumine

- 1.2.6. Tagasi Kooli programmi raames vägivalla alaprojekt koostatud al 2016: JuM, SiM, SoM, HTM
- 1.2.7. Tagasi Kooli Tarkuse Retked programmi raames vägivalla alaprojekt koostatud al 2016: JuM, SiM, SoM, HTM
- 1.2.8. Veebikonstaabli poolt vägivalla ennetamiseks ja märkamiseks üleskutse edastatud SiM
- 1.2.9. Vägivalla ennetusaktivisti tunnustusauhind välja antud JuM
- 1.2.10 Inimkaubanduse ennetamiseks nõuandeliin käigus hoitud SoM

Meetme 1 tegevused, jätk

1.3. Sihtrühmapõhiselt (veebipõhiste) infomaterjalide koostamine

- 1.3.1. Politsei poolt vägivalla lubamatuse kohta teavitusmaterjalid koostatud ja jagatud
Jooksvalt: SiM
- 1.3.2. Vägivallaohvritele teavitusmaterjalid koostatud ja jagatud
Jooksvalt: SKA ohvriabi
- 1.3.3. Noortele suunatud voldikud ja infomaterjalid koostatud
Vastutaja: ? Sisu: ?
- 1.3.4. Vägivalla toimepanijatele ning nende lähedastele infomaterjalid koostatud ja jagatud
Vastutaja: ? Sisu: ?

1.4. Normide kujundamine hoiakute muutmiseks

- 1.4.1. KarSi muutmine karistatavate vägivallategude laiendamiseks
2015: JuM eelnõu

Meetme 2 tegevused

2.1. Kiusamiskäitumise jm riskide ennetusprogrammid koolides

- 2.1.1. Kiusamisest Vaba lasteaia ja kooli projekti rakendatud ja hinnatud
Iga- aastaselt: HTM (Lastekaitse Liit)
- 2.1.2. Kiusamisvastast programmi KiVa rakendatud ja hinnatud
Iga-aastaselt: HTM (SA Kiusamisest Vabaks)
- 2.1.3. Käitumisoskuste mängu katsetatud, rakendatud ja hinnatud
Iga-aastaselt? SiM (TAI)

2.2. Nooretele suunatud paarisuhtevägivalla ennetusprogramm

- 2.2.1. Vajadust uue programmi järele analüüsitud, vajadusel uut programmi katsetatud ja rakendatud
al 2015: SiM

Meetme 2 tegevused, jätk

2.2. Nooretele suunatud paarisuhtevägivalla ennetus-programm

- 2.2.2. Kohtinguvägivalla projekt ellu viidud

2015: SiM (PPA), al 2016 ?

- 2.2.3. Tüdrukute jõustamise koolitused ellu viidud

2015: SoM, al 2016 ?

2.3. Seksuaalse ja tööalase ekspluateerimise ennetamine noorte seas

- 2.3.1. Koolitused nooretele, gümnasistidele ja kutsekooli õpilastele läbi viidud

2015-2018: SoM

- 2.3.2. Reisi Targalt koolitusprogramm läbi viidud

Iga-aastane ?: VäM

Meetme 2 tegevused, jätk

- **2.4. Koolitused ja õppematerjalid õpetajatele**

- 2.4.1. Vägivalla webinaride sari õpetajatele loodud

Vastutaja: HTM ja JuM?

- 2.4.2. Õppematerjalid inimeseõpetuse õpetajatele koostatud

Vastutaja: HTM ja JuM?

- 2.4.3. Õppematerjalid lasteaedade õpetajatele koostatud

Vastutaja: HTM ja JuM?

- **2.5. Riiklike põhikooli ja gümnaasiumide õppekavade analüüs**

- 2.5.1. Õppekavad lähtuvalt soolise vägivalla ja perevägivalla vaatenurgast analüüsitud

Vastutaja: HTM ?

- 2.5.2. Õppekavad lähtuvalt laste õiguse vaatenurgast analüüsitud

Vastutaja: HTM ?

Meetme 3 tegevused

- **3.1. Kohaliku tasandi perevägivalla võrgustikud loodud ja koolitatud**
 - 3.1.1. Perevägivalla võrgustikud üle-eestiliselt koolitatud
2015-2016: SoM (SKA); 2019 jätkukoolitus: SoM (SKA)?
 - 3.1.2. Seksuaalvägivalla multidistsiplinaarsed meeskonnad koolitatud
2015: SoM (ESTL), al 2016: SoM?
- **3.2. Spetsialistide põhi- ja täiendõppeprogrammide täiendamine**
 - 3.2.1. Õpetajatele on vägivallateemaline E-õppekursus välja töötatud
2016: HTM või ikkagi JuM?
 - 3.2.2. Tervishoiutöötajatele on vägivallateemaline E-õppekursus välja töötatud
2016: HTM või SoM?
 - 3.2.3. Spetsialistide baasõppe õppekavade täiendamist analüüsitud; õppekavade muutmissettepanekud ülikoolidele esitatud
2017?: HTM või SoM?

Meetme 3 tegevused, jätk

- **3.2. Spetsialistide põhi- ja täiendõppeprogrammide täiendamine**

- 3.2.4. Meedikud on koolitatud seksuaalvägivalla ohvrite kohtlemise, abistamise ning tõendite fikseerimise teemal.

SoM ja SiM: ?

- 3.2.5. Internetinõustajad on seksuaalvägivalla teemal nõustamiseks koolitatud

2015-2016: SoM (ESTL)

- **3.3. Õiguskaitseasutustes koolitusprogrammide väljatöötamine**

- 3.3.1. Kriminaalmenetluses alaealiste erikohtlemise koolitusprogrammi väljatöötamine

2015-2016: JuM

Meetme 3 tegevused, jätk

- **3.3. Õiguskaitseasutustes koolitusprogrammide väljatöötamine**
- 3.3.2. Menetlejate täiendkoolitussüsteemi kontseptsiooni välja töötatud
2015: SiM
- 3.3.3. Politseinike põhiõppsüsteem analüüsitud ja täiendatud
2015: SiM
- 3.3.4. Supervisiooni ja psühholoogilise nõustamise süsteem menetlejatele välja töötatud
2015: SiM
- **3.4. Juhendmaterjalid ja tööriistad vägivallajuhtumitega kokkupuutuvatele spetsialistidele**
- 3.4.1. Juhendmaterjalid tervishoiuasutuste töötajatele välja töötatud seksuaal- ja perevägivalla ohvrite märkamiseks, meditsiinilise läbivaatuse tegemiseks ja juhtumitele reageerimiseks
2016: SoM

○

Meetme 3 tegevused, jätk

- **3.4. Juhendmaterjalid ja tööriistad vägivallajuhtumitega kokkupuutuvatele spetsialistidele**
- 3.4.2. Juhised menetlejatele ühetaolise praktika kujundamiseks menetlusalternatiivide valikul välja töötatud
2016: JuM, SiM
- 3.4.3. Riskihindamise süsteem on loodud ja menetlejad selleks koolitatud
2015-2017: JuM, SiM
- 3.4.4. Skriinimismeetodid perevägivalla ja seksuaalvägivalla juhtumite avastamiseks naistearstide ja ämmaemandate poolt kasutusele võetud.
2017: SoM
- 3.4.5. Töövahenduse rikkumisjuhtumitega tegelemiseks järelevalve õigus antud/kohustus sätestatud
2016: SoM

Meetme 3 tegevused, jätk

- **3.4. Juhendmaterjalid ja tööriistad vägivallajuhtumitega kokkupuutuvatele spetsialistidele**
- 3.4.5. Töövahenduse rikkumisjuhtumitega tegelemiseks järelevalve õigus antud/kohustus sätestatud
2016-2018: SoM, SiM
- 3.4.6. Inimkaubanduse valdkondlik võrgustik toimib, võrgustikuliikmed koolitatud, võrgustikutööd laiendatud
2016-2018: SoM, JuM
- **3.5. Alternatiivsete menetlusviiside analüüs**
- 3.5.1. Alaealiste õigusrikkujate kohtlemissüsteemi revisjon on läbi viidud
2015-2016: JuM, SiM
- 3.5.2. Perevägivalla juhtumites alternatiivseid menetlusviise, sh menetluseelseid meetmeid on analüüsitud
2015: SiM

Meetme 4 tegevused

- **4.1. Vägivallaohvrite abistamise süsteemi korrastamine**
- 4.1.1. Ohvritele mõeldud teenuste kirjeldused on välja töötatud
2016-2017: SoM
- 4.1.2. Ohvriabiteenust on pakutud
Iga-aastaselt: SoM
- 4.1.3. Psühholoogilise abi kulud hüvitatud
Iga-aastaselt: SoM
- 4.1.4. Kuriteoohvrite riiklikku hüvitist määratud
Iga-aastaselt: SoM
- 4.1.5. Ohvriabi teenuse täiendamise vajadust spetsiifiliste nõustamisteenuste osas analüüsitud ja vajadusel need tagatud
2018: SoM
- 4.1.6. Lepituspraktika perevägivallajuhtumites ja laste hooldusõiguse määramisel analüüsitud ja vajadusel parandatud
2015: JuM (lepitusmenetlus); SoM (perelepitus)

Meetme 4 tegevused

4.2. Vägivallaohvritele ohvriabisüsteemi väliselt teenuste pakkumine

- 4.2.1. Naiste tugikeskuste teenust on rahastatud

Iga-aastane: SoM

- 4.2.2. Naistevastase vägivalla ohvritele on tugitelefoni teenust 1492 pakutud

Iga-aastane: SoM

- 4.2.3. Multidistsiplinaarne tugiteenus seksuaalvägivalla ohvritele välja töötatud

2015: SoM (ESTL); al 2016: SoM

Meetme 4 tegevused

4.2. Vägivallaohvritele ohvriabisüsteemi väliselt teenuste pakkumine

- 4.2.4. Meessoost vägivallaohvritele nõustamisteenust pakutud
SoM?
- 4.2.5. Seksuaalvägivalla ohvritele internetinõustamise võimalus loodud
2015-2016: SoM (ESTL); al 2017: SoM
- 4.2.6. Piloteerida Eesti Töötukassa all programmi, võimaldamaks prostitutsiooni kaasatud isikute tööturule sisenemist
2015: Eesti Töötukassa Tallinna- ja Harju osakond
- 4.2.7. Prostitutsiooni kaasatud naistele rehabilitatsiooniteenust pakutud
Iga-aastaselt: SoM

4.3. Vägivallaohvri toetamine kriminaalmenetluses

- 4.3.1. Ohvrite kaitse ja toetamise võimalusi analüüsitud ja vajadusel uusi meetmeid rakendatud
al 2016: JuM, SiM, SoM ?
- 4.3.2. Ohvrite direktiivis toodud ohvrite kohtlemise meetmete pakett kriminaalmenetluses rakendatud
2015: JuM

Meetme 4 tegevused

4.3. Vägivallaohvri toetamine kriminaalmenetluses

- 4.3.3. Kõrge riskiga juhtumites eraldi asutuste vahelise juhtumikorralduse süsteemi vajadust analüüsitud

2016: SoM

- 4.3.4. Rahvusvahelise kriminaalkoostöö raames kannatanute tagasipöördumist on toetatud

Iga-aastaselt ? : SiM

Meetme 5 tegevused

- **5.1. Intensiivset sekkumist vajavate alaealiste õigusrikkujate kohtlemine**
- 5.1.1. Multisüsteemset pereteraapiat kogukonnas ja kriminaalhoolduses rakendatud
 - 2015: SKA (kogukonnas); Viru Vangla (kriminaalhooldus)
- 5.1.2. Erikoolide infrastruktuur ja töömeetodid vastavalt sihtrühmale kaasajastatud
 - 2015: HTM – uued hooned ja sisu
- 5.1.3. Vanglasüsteemis alaealiste kohtlemissüsteemi arendatud
 - al 2015: JuM
- **5.2. Perevägivalla toimepanijate kohtlemine**
- 5.2.1. Situatsioonilise vägivalla puhul tugigrupid loodud
 - al 2015?: JuM
- 5.2.2. Süstemaatilise paarisuhtevägivalla programmi kogukonnas katsetatud
 - al 2016?: SoM

Meetme 5 tegevused

- **5.2. Perevägivalla toimepanijate kohtlemine**

- 5.2.3. Perevägivalla programme vanglas ja kriminaalhoolduses rakendatud

Iga-aastaselt: JuM

- 5.2.4. Hoiakuid ja väärtusi kujundava vanglaprogrammi rakendamise vajadust analüüsitud

2017: JuM

- **5.3. Seksuaalvägivalla toimepanijate kohtlemine**

- 5.3.1. Nõ isepöördujatele ja nende lähedasetele kogukonnas nõustamist pakutud

SoM: ?

- 5.3.2. Seksuaalkurjategijatele on ravi ja psühholoogilist nõustamist väljaspool vanglat pakutud

SoM: ?

- 5.3.3. Kõrge riskiga seksuaalkurjategijatele on vanglasüsteemis programm rakendatud.

al 2016: JuM eelanalüüs ja katsetamine

Meetme 5 tegevused

- **5.3. Seksuaalvägivalla toimepanijate kohtlemine**
- 5.3.4.Seksuaalkurjategijate kompleksravi on arendatud
2015: JuM
- 5.3.5.Seksuaalkurjategijatega tegelevate spetsialistide kompetentsi arendamiseks on kindel struktuuriüksus valitud
2015?: SoM

Meetme 6 tegevused

- 6.1. Vägivalla hoiakute kaardistamine
- 6.2. Vägivalla olemuse, leviku jms regulaarne kaardistamine
- 6.3. Vägivalla ulatuse ja vigastuste kohta kogutava statistika arendamine
- 6.4. Vägivallaohvrite kohtlemise analüüsid
- 6.5. Vägivallakuritegude menetlus- ja karistuspraktika analüüsid
- 6.6. Võimalikud mõjuanalüüsid

Meetme 7 tegevused

- 7.1.1. Strateegia täitmise ülevaade ja rakendusplaani uuendamine
Iga-aastaselt: JuM jt
- 7.1.2. Võrgustikukohtumised iga-aastaselt toimunud
Vähemalt 4x aastas, iga-aastaselt: JuM
- 7.1.3. Strateegia lõpparuanne koos mõju-uuringu tulemustega koostatud
2020: JuM jt

Arengukava toetavad meetmed

- 8.1. Laste ja vanemate, vanemlik kasvatuspraktika, füüsilise karistamise vähendamine (LPA)
- 8.2. Alaealiste komisjonide liitmine lastekaitse süsteemiga (LPA)
- 8.3. Laste internetiturvalisuse suurendamine (LPA)
- 8.4. Sooline võrdõiguslikkus, soostereotüüpide vähendamine – sotsiaalse kaasatuse ja turvalisuse arengukava
- 8.4. Ravi vägivalla toimepanijatele, kel on vaimse tervise probleemid (RTA)
- 8.5. Ravi vägivalla toimepanijatele, kes on sõltuvusprobleemid (RTA)

JUSTIITSMINISTEERIUM

Aitäh!